

C162 – ECOOND1

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2006-2007

17 april 2007

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ECONOMIE, WERK EN SOCIALE ECONOMIE, EN VOOR
ONDERWIJS, VORMING, WETENSCHAP EN INNOVATIE

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Fientje Moerman, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over de verdeling van de studiebeurzen voor het Europees Universitair Instituut in Firenze

1

Voorzitter: mevrouw Trees Merckx-Van Goey

Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Fientje Moerman, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over de verdeling van de studiebeurzen voor het Europees Universitair Instituut in Firenze

De voorzitter: De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen: Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, het Europees Universitair Instituut in het Italiaanse Firenze is een opleidingsinstituut voor hoger onderwijs en onderzoek waar een cultuurwetenschappelijke opleiding wordt gegeven en onderzoek wordt verricht in de maatschappij- en menswetenschappen van een Europese strekking. Het gaat om geschiedenis, rechten, economie en politieke en sociale wetenschappen.

De federale minister van Wetenschapsbeleid stond tot dusver in voor de Belgische bijdrage en voor de studiebeurzen voor onderzoekers uit dit land die door het instituut worden geselecteerd. Vanaf dit jaar zou de bevoegdheid overgaan van Wetenschapsbeleid naar Buitenlandse Zaken, maar mijn vragen gaan daar niet over, maar over de selectie.

We stellen immers vast dat in een periode van vijf jaar toevallig evenveel Franstalige als Nederlandstalige studenten werden geselecteerd. Het lijkt me nogal duidelijk dat andere criteria dan competentiecriteria worden gehanteerd. U hebt daarover een antwoord verstrekt op mijn schriftelijke vraag van 7 maart 2007. U gaf een overzicht van de procedure die wordt gehanteerd bij de selectie. De selectie gebeurt door een ad-hocselectiecomité van het instituut zelf. In dat comité zetelt een Belgische vertegenwoordiger. In uw antwoord beweert u merkwaardig genoeg dat er geen quota zijn voor Nederlandstalige, Franstalige of Duitstalige kandidaten. Dat lijkt toch wel tegengesproken te worden door de praktijk gedurende de jongste vijf jaar.

Als het klopt dat er geen quota zijn, dan stoort het resultaat me toch een beetje. In het licht van de verhouding in het bevolkingsaantal impliceert het immers dat er in Franstalig België meer kwaliteit en excellentie aanwezig is dan in Vlaanderen. De Nederlandstalige studenten zijn in verhouding immers telkens ondervertegenwoordigd in het licht van het bevolkingsaantal. Misschien moet ik uw collega, minister Vandenbroucke, hierover aanspre-

ken, want er schort misschien iets aan de opleiding van onze studenten.

Ik denk echter dat er wel degelijk een, allicht ongeschreven, akkoord of regel bestaat over een paritaire verdeling, tenzij u een andere verklaring heeft voor het feit dat de jongste 5 jaar exact evenveel Franstalige als Vlaamse studenten werden geselecteerd. Als u een verklaring hebt, verneem ik die graag. Ik ben van oordeel dat we in dit soort zaken niet te soepel mogen zijn, want uiteindelijk benadelen we onze eigen, talentrijke jonge mensen. Misschien is men geneigd om zich af te vragen wat het verschil is tussen 9 of 10 studenten, maar ik vrees dat dit dossier geen unicum is. De 50/50-verhouding wordt al te gemakkelijk gehanteerd. Het gaat echter om het principe: ofwel wordt er geselecteerd op basis van capaciteiten ofwel wordt een correcte verdeelsleutel gehanteerd.

Mevrouw de minister, hoe verklaart u dat de jongste vijf jaar exact evenveel Franstalige als Vlaamse studenten werden geselecteerd?

De voorzitter: Minister Moerman heeft het woord.

Minister Fientje Moerman: Mevrouw de voorzitter, mijnheer Van Nieuwenhuysen, ik zal kort zijn, niet uit onbeleefdheid, maar omdat er om 15 uur een belangrijk overleg is over GM Antwerpen.

Het Europees Universitair Instituut of EUI werd in 1972 opgericht door de zes oorspronkelijke lidstaten van de huidige Europese Unie. Het is gevestigd in Firenze en heeft als opdracht om door universitair onderwijs en wetenschappelijk onderzoek bij te dragen aan de uitbouw van het culturele en wetenschappelijke erfgoed van Europa.

Het EUI wordt bestuurd door een raad van bestuur, samengesteld uit vertegenwoordigers van de landen die de conventie tot oprichting van dit instituut hebben ondertekend. België heeft drie vertegenwoordigers in de raad van bestuur: één aangewezen door de federale overheid, één door de Nederlandstalige en één door de Franse Gemeenschap.

Over zuiver academische aangelegenheden wordt het standpunt van België uitsluitend bepaald door de gemeenschappen. Over alle andere aangelegenheden heeft een voorafgaand overleg plaats met de federale overheid.

De federale regering beheert de bijdragen voor de studiebeurzen voor Belgische onderzoekers die door het

instituut worden geselecteerd. De POD Wetenschapsbeleid, een federale dienst, maakt jaarlijks vóór 1 september het bedrag voor de beurzen bestemd voor de geselecteerde Belgische studenten, integraal over aan het instituut. Vanaf 2007 is dit dossier binnen de federale regering overgeheveld van de minister van Wetenschapsbeleid naar de minister van Buitenlandse Zaken.

Kandidaturen voor een doctoraatsbeurs worden jaarlijks vóór 31 januari rechtstreeks bij het instituut in Firenze ingediend. Elke kandidaat dient volgende documenten over te maken: een curriculum vitae, een diploma-afschrift met details van de behaalde graden, een beschrijving van het onderzoeksproject en de namen van twee academische referenten.

Op basis van de ingediende dossiers maakt een selectiecomité in de maand maart een preselectie. In dit selectiecomité zetelt een Belgische vertegenwoordiger. Dat is wellicht interessante informatie voor u, mijnheer Van Nieuwenhuysen. Die vertegenwoordiger heeft een mandaat van vier jaar en is afwisselend een Nederlandstalige en een Franstalige. Blijkens een antwoord van de federale minister van Wetenschapsbeleid, de heer Verwilghen, is de huidige vertegenwoordiger mevrouw Bea Cantillon. Momenteel is er dus een Nederlandstalige vertegenwoordiger en haar mandaat loopt nog tot 2009. De Belgische vertegenwoordiger krijgt inzage in de kandidaturen en kan de vergadering voorbereiden. Het comité is verder samengesteld uit vertegenwoordigers van de verschillende departementen van het instituut en wordt voorgezeten door het hoofd van de academische dienst. Ook waarnemers van de studenten en onderzoekers zijn vertegenwoordigd.

De tweede stap in de selectieprocedure bestaat uit interviews met de kandidaten die op de shortlist werden geplaatst. Deze interviews worden in de maand april afgenomen in Firenze door de stafleden van het departement waar de kandidaat-student zijn/haar doctoraatsonderzoek wenst te verrichten.

In een derde stap is het toelatingscomité aan zet. Daarin zetelen vertegenwoordigers van elke afdeling van het instituut. Dit comité beoordeelt de resultaten van de interviews van alle kandidaten op de shortlist van alle landen. Het maakt een afweging, rekening houdend met de beschikbare capaciteit in elke afdeling en de kwaliteit van de kandidaten, en legt de uiteindelijke lijst van geselecteerde kandidaten vast.

De geselecteerde kandidaten ontvangen hun studiebeurs rechtstreeks van het Europees Universitair Instituut. Met de middelen die de Belgische overheid ter beschikking stelt, wordt het eerste, het tweede en het derde jaar van het doctoraatsprogramma van geselecteerde kandidaten gefinancierd. Het instituut financiert het vierde jaar van de beurs. Er is dus sprake van cofinanciering.

Zoals ik u reeds antwoordde op uw schriftelijke vraag, zijn er geen quota voor Nederlandstalige, Franstalige of Duitstalige kandidaten. In antwoord op een schriftelijke vraag van de heer Mortelmans van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, heeft mijn federale collega, minister Verwilghen, gesteld dat er de afgelopen vijf jaar negen Nederlandstalige studenten, negen Franstalige studenten en één Duitstalige student werden geselecteerd. Hieruit kan niet worden geconcludeerd dat er een ongeschreven afspraak bestaat over een paritaire verdeling. Net zoals men uit het feit dat het om negen Franstaligen en negen Nederlandstaligen ging niet simpelweg kan afleiden dat er onder de kandidaten aan Franstalige zijde meer kwaliteit en excellentie aanwezig zou zijn. Er spelen verschillende factoren mee bij de instroom van kandidaten. Ik geef er u enkele.

De studiebeurzen van het Europees Universitair Instituut worden toegekend aan studenten die doctoraatsonderzoek wensen te verrichten in de studiegebieden recht, economie, geschiedenis of politieke en sociale wetenschappen. Uit een rapport van de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid uit 2002 blijkt dat de instroom van kandidaat-doctorandi beïnvloed wordt door verschillende factoren en sterk verschilt van faculteit tot faculteit. Een algemene conclusie trekken voor kandidaten uit verschillende faculteiten is bijgevolg voorbarig.

Loopbaankeuzes, ook voor onderzoekers, worden heel sterk beïnvloed door de toekomstperspectieven op lange termijn. Het Europees Universitair Instituut biedt kandidaten een perspectief van maximaal vier jaar. Potentiële kandidaten wegen dit af tegenover andere opties op de arbeidsmarkt.

Excellente studenten staan bij het begin van hun carrière voor de keuze: een academische carrière of een loopbaan in het bedrijfsleven. De sterke aanzuigkracht vanuit het bedrijfsleven laat zich ook voelen in onderzoeksmiddens. Regionale arbeidsmarktverschillen spelen hierbij een belangrijke rol.

Het Europees Universitair Instituut is een van de instellingen waar men kan kandideren voor studiebeurzen, naast een hele reeks andere binnen- en buitenlandse instellingen.

Deze elementen zijn louter exemplarisch voor een geheel van overwegingen die meespelen wanneer studenten de afweging maken al dan niet te kandideren voor een studiebeurs of een andere kans op de arbeidsmarkt. Men kan dus geen conclusies trekken over de excellentie van Nederlandstalige, Franstalige en Duitstalige studenten in België, enkel en alleen op basis van de instroom van Belgische kandidaten voor een studiebeurs bij het Europees Universitair Instituut in Firenze.

Bovendien gaat het over een periode van vijf jaar en over negentien beurzen. Dat is een te klein aantal om

relevante conclusies te kunnen trekken, zeker over kwaliteitsverschillen.

Ten slotte wil ik beklemtonen dat de selectie van de kandidaten de verantwoordelijkheid is van het Europees Universitair Instituut, een internationale instelling met een uitstekende wetenschappelijke reputatie, en dus niet gebeurt door de Belgische overheid of door een van de andere overheden van dit land. Bovendien is degene die ons momenteel in het selectiecomité vertegenwoordigt een Vlaamse prof van de universiteit van Antwerpen.

Het is niet aan ons om in te grijpen in het selectieproces. Ik wil ook opmerken dat noch uit uw vraag, noch uit enige andere informatie blijkt dat de geselecteerde kandidaten niet van uitstekend wetenschappelijk niveau zouden zijn. Ik denk dat het tegendeel waar is. Over de excellentie van onze kandidaten kunnen we zeker zijn: de contacten met het Europees Universitair Instituut en met de Belgische instellingen waar ze zijn afgestudeerd, bevestigen dat de Belgische studenten zeer gegeerd zijn.

De voorzitter: De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen: Mevrouw de minister, ik dank u, want u bent toch nog uitvoerig geweest in uw antwoord. Er zat al heel wat informatie in uw antwoord op de schriftelijke vraag en in het antwoord op de vraag van de heer Mortelmans waarnaar u verwees.

U heeft zich uitgesloofd om mij ervan te proberen overtuigen dat er toch geen quota worden gehanteerd. Ik heb niet beweerd dat studenten zouden worden geselecteerd die minder bekwaam zijn. Ik geloof inderdaad dat dat niet het geval is. Wel denk ik dat er voldoende bekwame studenten zijn om geselecteerd te kunnen worden voor het instituut.

Ik weet dat dit een beetje lijkt op muggenziften, want het gaat om een verschil van maar één of twee studenten, maar ik heb de indruk dat het niet alleen voor deze procedure is dat men nogal makkelijk genoeg neemt met de 50/50-verhouding. Uiteindelijk benadelen we onze eigen studenten.

U haalde een reeks argumenten aan die erop kunnen wijzen dat er geen quota worden gehanteerd. Het spijt me, maar u hebt me er niet mee kunnen overtuigen.

Minister Fientje Moerman: Er zijn geen quota, mijnheer Van Nieuwenhuysen. Als die er informeel zouden zijn – wat u impliceert – dan is de enige die daarop kan antwoorden professor Cantillon.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
